

केंद्र पुरस्कृत “उल्लास-नव भारत साक्षरता कार्यक्रम”
योजनेचा निधी वितरीत करण्यासाठी SNA SPARSH
कार्यपद्धतीबाबत राज्य संलग्नित योजनेसाठी भारतीय
रिझर्व्ह बँक येथे स्वतंत्र आहरण खाते उघडण्यास
मान्यता देण्याबाबत तसेच, याकरीता समन्वय
अधिकारी व एकल समन्वय यंत्रणा यांची नियुक्ती
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: नभासा-२०२५/प्र.क्र.१०८/एसडी-२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक: १५ जुलै, २०२५

संदर्भ:-

- १) भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन ज्ञापन दि.१३/०७/२०२३
- २) भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन ज्ञापन दि.२१/०५/२०२४
- ३) भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन ज्ञापन दि.०४/१०/२०२४
- ४) वित्त विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५१, कोषा प्रशा-४, दि.१०/१०/२०२४.
- ५) वित्त विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५१, कोषा प्रशा-४, दि.११/१०/२०२४.
- ६) भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन ज्ञापन दि.१०/०६/२०२५
- ७) वित्त विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.४४, कोषा प्रशा-४, दि.१८/६/२०२५.

प्रस्तावना:-

केंद्र शासन व राज्य शासन या दोन्ही स्तरांवरील रोख व्यवस्थापनामध्ये (Cash Management) अधिक परिणामकारकता साध्य करण्यासाठी सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली (PFMS), राज्याची एकात्मिक वित्तीय व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (State IFMIS) आणि भारतीय रिझर्व्ह बँकेची ई-कुबेर प्रणाली (e-Kuber) यांच्या एकात्मिक रचनेच्या (Integrated Framework) माध्यमातून केंद्र पुरस्कृत योजनांचा निधी वितरीत करण्यासाठी 'SNA-SPARSH'

(समयोचित प्रणाली एकीकृत शीघ्र हस्तांतरण - Real Time System of Integrated Quick Transfers) ही पर्यायी निधी प्रवाह कार्यपद्धती (Alternative Fund Flow Mechanism) टप्पा-टप्प्याने प्रस्तावित करण्याचा निर्णय केंद्र शासनाने दि.१३ जुलै, २०२३ रोजीच्या कार्यालयीन जापनान्वये घेतला आहे.

प्रस्तुत प्रणालीमध्ये महाराष्ट्र राज्यातील २६ केंद्र पुरस्कृत योजनांकरीता एकूण ६९ राज्य संलग्नित योजना [State Linked Scheme (SLSS)] साठी भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे प्रत्येकी एक आहरण खाते (Drawing Account) उघडण्यास वित्त विभागाच्या संदर्भ क्र.४ येथील दि.१० ऑक्टोबर, २०२४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच त्यापुढील काळात टप्पाटप्प्याने सदर प्रणालीमध्ये योजना समावेशित करण्यात आल्या आहेत. भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली कार्यालयीन जापन संदर्भ क्र.६ येथील दि.१०.०६.२०२५ अन्वये यामध्ये **उल्लास-नव भारत साक्षरता कार्यक्रमाचा** समावेश करण्यात आला आहे. वित्त विभागाचा संदर्भ क्र.७ येथील दि.१८.०६.२०२५.रोजीच्या शासन परिपत्रकान्वये 'SNA-SPARSH' कार्यपद्धती अंतर्गत नव्याने समावेश करण्यात आलेल्या योजनांचे ऑनबोर्डिंग दि.१. जुलै २०२५ ,पासून करण्याचे निर्देश दिले आहेत .

त्यानुषंगाने सदर योजनेंतर्गत राज्य संलग्नित योजना [State Linked Scheme (SLSS)] निहाय भारतीय रिझर्व्ह बँकमध्ये आहरण खाते (Drawing Account) उघडणे आवश्यक आहे. भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे आहरण खाते उघडण्याकरीता वित्त विभागाने शासन निर्णय दि.११ ऑक्टोबर, २०२४ अन्वये कार्यपद्धती निश्चित केली आहे. त्यानुषंगाने सदर योजनेंतर्गत राज्य संलग्नित योजनानिहाय भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे एक स्वतंत्र आहरण खाते उघडण्याच्या प्रयोजनार्थ समन्वय अधिकारी (Nodal Officer) व एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency) यांची नियुक्ती करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

“उल्लास-नव भारत साक्षरता कार्यक्रम” या योजनेंतर्गत भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे राज्य संलग्नित योजनेसाठी एक स्वतंत्र आहरण खाते (Drawing Account) उघडण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. तसेच, सदर योजनेंतर्गत राज्य संलग्नित योजनानिहाय SNA SPARSH या कार्यपद्धतीच्या प्रयोजनार्थ खालीलप्रमाणे समन्वय अधिकारी (Nodal Officer) व एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency) यांची नियुक्ती करण्यात येत आहे.

योजनेचे नाव	राज्य संलग्नित योजनेचा सांकेतांक आणि नाव	समन्वय अधिकारी (Nodal Officer)	एकल समन्वयक यंत्रणा (Single Nodal Agency)
4122 “उल्लास-नव भारत साक्षरता कार्यक्रम” (New India Literacy Programme - NILP)	MH-500 “उल्लास-नव भारत साक्षरता कार्यक्रम”	उप सचिव, (विद्यार्थी विकास), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग	संचालक (योजना), योजना संचलनालय, पुणे.

३. केंद्र पुरस्कृत योजनांचे निधी वितरण व विनियोग व्यवस्थापन याबाबत केंद्र शासनाने संदर्भाधिन दि.१३ जुलै, २०२३, दि.२१ मे, २०२४ व दि.१० जून, २०२५ अन्वये निर्देश दिलेले आहेत. तसेच, वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक दि.११ ऑक्टोबर, २०२४ अन्वये राज्य संलग्नित योजनानिहाय भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे आहरण खाते उघडण्यासाठी कार्यपद्धती निश्चित केली आहे. सदर कार्यपद्धती तसेच, शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार प्रस्तुत विषयाच्या अनुषंगाने आवश्यक ती पुढील कार्यवाही एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency) यांनी करावी.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०७१५१४४५०९८७२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(तुषार महाजन)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त) व (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. मंत्री, शालेय शिक्षण विभाग, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) सर्व मा. मंत्री/ मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई

- ७) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई
- ८) सर्व मा. संसद सदस्य/ विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य
- ९) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- १०) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
- १२) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १३) राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, चर्नी रोड, मुंबई
- १४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- १५) संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे
- १६) संचालक, राज्य शैक्षणिक व्यवस्थापन आणि प्रशिक्षण संस्था, छत्रपती संभाजीनगर
- १७) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १८) शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १९) शिक्षण संचालक (योजना), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- २०) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
- २१) शिक्षणाधिकारी (बृहन्मुंबई), बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई
- २२) शिक्षणाधिकारी (माध्य./ प्राथ./योजना), जिल्हा परिषद (सर्व)
- २३) प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET) (सर्व)
- २४) नियोजन विभाग (१४७१), मंत्रालय, मुंबई
- २५) वित्त विभाग (व्यय-५ व कोषाप्रशा-४), मंत्रालय, मुंबई
- २६) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग (अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
- २७) निवड नस्ती - एसडी- २